

פניני השבוע

יו"ל לע"נ הרה"ח רבי ברוך בענדיט ב"ר משה נחום ליכטנשטיין זצ"ל

משגיח רוחני דישיבת "שער אליעזר" קרעטשניף

בעזה"ת, פרשת כי תצא תשע"ב

כי תצא למלחמה על אויבך (כ"א – י')

מובא בספה"ק שפסוק זה מדבר על המלחמה הגדולה שיש לו ליהודי עם יצר הרע. מסופר על הרה"ק ה"דברי שמואל" מסלונים שנסע פעם ברכבת ובאותו קרון נסע גם יהודי אשר היה חסיד, וסטה מהדרך ופרק עול תורה ומצוות ל"ע. פתח הצדיק בשיחה עם יהודי זה ושאל: מה מעשיך? השיב הלה: עוסק אני במסחר. האם התעשרת? שאל הרבי. אכן כן – השיב האיש ושאל: האם הרבי מעוניין שאתן לו תרומה למוסדותיו? חס ושלום – השיב הרבי – גם אם היית נותן לי - לא הייתי לוקח ממך! התחצף האיש ושאל: אם כן למה שאל הרבי אם התעשרתי? השיב הצדיק: פשוט מאד, רציתי לדעת כמה היצר הרע מוכן לשלם עבור חסיד אחד.

כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך (כ"ב – ח')

הכתוב בא לרמז בזה, שכהאדם מחדש חידושים בתורה הקדושה, עליו להיזהר מאד שלא יבוא ח"ו לידי גאוה ויוהרה, וזה "כי תבנה בית חדש", כשאתה זוכה לבנות בית חדש ומחדש בתורה הק', אז "ועשית מעקה לגגך", גג רומז לגאוה, תעשה גבול וגדר לגאוה, שלא תכשל ח"ו.

(המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א)

על אשר לא קדמו אתכם בלחם ומים וגו' ואשר שכר עליך את בלעם וגו' (כ"ג – ה')

אפשר להסביר בדרך משל: פעם אחת בא כפרי אחד לשיבה וביקש מראש הישיבה כי ימצא חתן הגון עבור בתו. ומתחייב אני לפרנס את חתני ולספק לו את כל צרכיו. בחר ראש הישיבה חתן מופלג התורה ובמעשים טובים, וכעבור זמן, נשא החתן את בתו של הכפרי לאשה. למחרת החתונה, הסב החתן בבית חמיו לארוחת הבוקר, והנה מגישים לפניו לחם צר ומים לחץ. החתן שהיה עדין נפש לא אמר דבר, ובקושי רב נגס בלחם הקשה ושתה מן המים. בערב, חזר ונשנה הדבר, שוב הניחו לפניו לחם קשה ומים, וכך היה מידי יום, התקשה החתן באכילת מאכלים אלה, ומשום כך הלך ורזה ופניו נפלו. כאשר ראה הכפרי כי חתנו אינו אוכל, פתח עליו בצעקות: מדוע אינך אוכל? וכי בהיותך בישיבה התרגל גופך למאכלים מעודנים? משלא הועילו צעקותיו, שכר הכפרי שני גויים גברתנים כדי שישגחו על חתנו שיאכל. בכל סעודה היו עומדים עליו ושוט בידם, בכל פעם שדחה החתן מלפניו את הלחם הקשה ולא אכל, היו מצליפים בו בשוט. לילה אחד חמק החתן מבית חותנו ונמלט לשיבה. נכנס החתן החבול לראש הישיבה וסיפר לו את כל המאורעות מיום חתונתו ועד היום.

למחרת הגיע הכפרי לשיבה לחפש את חתנו. שאל אותו ראש הישיבה: מדוע אינך נותן לחתנך מאכלים ראויים? ענה הכפרי: האמת? אין באפשרותי לשלם אלא דמי לחם ומים. צעק ראש הישיבה: רשע! אין באפשרותך לקנות בעבורו אוכל טוב יותר? וכסף לשכור שני גויים יש לך? לשם כך כסף מספיק?

כך הוא הנמשל: נאמר בפסוק "על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ומים" – ואם תשאל, שמא לא היה להם כסף לכך? ממשיך הפסוק ואומר: "ואשר שכר עליך את בלעם וגו' לקללך", הן היה בידם די כסף כדי לשכור את בלעם שיקלל את בני ישראל, משמע מכאן שאך מתוך רשעות לא קדמו את בני ישראל בלחם ומים.

ואם איש עני הוא וגו' ולך תהיה צדקה לפני ה' אלקיך (כ"ד – י"ב-ג)

לכאורה המילים "לפני ה' אלקיך" נראים מיותרים, ויש לפרש בהקדים פסוק (איוב מ"א – ג) "מי הקדימני ואשלם" וגו', ודרשו חז"ל (ויקרא רבה פרק כ"ז ב) מי עשה מזוזה קודם שנתתי לו בית, מי עשה ציצית קודם שנתתי לו טלית, מי קיים מצות מילה קודם שנתתי לו בן. וכאן אמרו חז"ל שהקב"ה אמר למי שהחזיר העבוט, המשכון היה בידך והחזרת לו, חייך שאני מחזיר לך נשמתך, נמצא שהמחזיר העבוט הוא קודם להקב"ה, שהקב"ה מחזיר לו נשמתו בבוקר והוא החזיר העבוט עוד בלילה. ולכן כתב "לפני ה' אלקיך". ועוד יש לומר לרמז תיבת מי ר"ת מעשה יחידי הקדימני ואשלם לו, שבכל הדברים אי אפשר להקדים להקב"ה רק במעשה יחיד זה של השבת העבוט.

(בן לאשרי)

ואתה עיף ויגע ולא ירא אלקים (כ"ה – י"ח)

אדם יכול להרעיש עולמות במעשי צדקותו, יכול להחליש את גופו בתעניות וסיגופים, ולהדיר שינה מעיניו עד שיגיע למצב של "ואתה עיף ויגע", ובכל זאת "ולא ירא אלקים".

(החזנה הקדוש מלובלין זיע"א)

והיה בהניח ה' אלוקיך לך וגו' תמחה את זכר עמלק (כ"ה – י"ט)

"והיה בהניח" כאשר חושב האדם ומדמה בנפשו כי כבר יכול הוא לנוח מעבודתו ית', וכי הוא עומד כבר בדרגה גבוהה, אזי "תמחה את זכר עמלק" סימן הוא שצריך למחות את זכר עמלק שגימטריה "רם" - גאוה, ולידע שהוא עדיין רחוק מהשי"ת וצריך לעבוד אותו ית' ביתר שאת.

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח (כ"ה – י"ט)

הרה"ק רבי העשיל מקראקא זיע"א כשהיה רוצה לנסות את הקולמוס, היה כותב את שם עמלק, או שם המן וזרש, ואח"כ היה מוחק את שמם, כדי לקיים המצות עשה של מחה תמחה את זכר עמלק, כי אנחנו מחוייבים להתפלל על מחיית עמלק כדי שיהיה השם שלם והכסא שלם.

פניני אלול

חודש אלול נקרא חודש "הרחמים והסליחות"

פי' שבזכות שיש "רחמים" אלו על אלו ללא חשבון אם ראוי או לו, עי"ז יכול להיות "סליחות" שהשי"ת סולח לנו אע"פ שאין אנו ראויים לכך. וזה גם הפירוש בפיוט כי אתה רב סליחות ובעל הרחמים פי' כי השי"ת רב סליחות, ר"ל אף אם האדם זקוק לסליחות רבות – שהרבה לפשוע, עם כל זה השי"ת רב סליחות – כי הוא בעל הרחמים ואין קץ לרוב רחמיו, ולזאת יש לאדם לרחם על הבריות ובזה מעורר מדה כנגד מדה – רחמי השי"ת עליו, רב סליחות – על כל חטאיו

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)